WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
ORGAN ZWIĄZKU ZAWODOWEGO WIELKIEGO PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO
WYCHODZI 1-go i 15-go KAŻDEGO MIESIĄCA
ROK II | WARSZAWA, DNIA 15 MAJA 1927 R. | NUMER 10
Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14

Z PRZEMYSŁU SUCHEJ DESTYLACJI DRZEWA

Przemysłowi suchej destylacji drzew liściastych w Polsce grozi w chwili obecnej poważna katastrofa zaniechania produkcji. Stanowisko bowiem władz państwowych zarządzających lasami nietylko utrudnia normalne prowadzenie przedsiębiorstw destylacyjnych, lecz wręcz uniemożliwia działalność tej gałęzi wytwórczości.

Przemysł destylacji drzew liściastych wymaga określonych gatunków drzewa, przytem materjału zdrowego, pozbawionego murszu. Najlepiej nadaje się do przerobu drzewo bukowe i brzozowe; można też przerabiać mieszaninę brzozy, olchy, grabu i dębu — pod warunkiem jednak, aby ilość drzewa dębowego nie przekraczała 30%. Dąb bowiem daje zły węgiel i małą wydajność octanu wapnia i spirytusu.

Niestety, w miarodajnych instytucjach państwowych, w czasie gdy poraz pierwszy po przejęciu od władz okupacyjnych uruchomiono największy warsztat destylacyjny w Europie — Hajnówkę, utarł się pogląd, że głównem zadaniem tej fabryki jest działalność asenizacyjna. Chciano mianowicie, aby drzewo niezdatne już do innych celów i zatruwające Puszczę Białowieską — było przerabiane w Hajnówce. Pogląd ten stał się jedną z głównych przyczyn katastrofy finansowej Hajnówki w r. 1925. Mimo jednak smutnych doświadczeń—czynniki powołane do decydowania o sprawach drzewa z uporem obstają przy takiem właśnie rozumieniu zadań przemysłu suchej destylacji drzewa, dostarczając je w gatunku nie nadającym się do przerobu i po cenach nie wytrzymujących kalkulacji. Podkreślić tu trzeba, że — praktycznie biorąc — innego odbiorcy, prócz przemysłu suchej destylacji, na drzewo liściaste-opałowe z Puszczy Białowieskiej niema i tem więcej opór zarządu lasów jest niezrozumiały.

Przemysł destylacji drzewa w Europie znalazł się w bardzo ciężkiej sytuacji w r. 1925, wskutek olbrzymiego rozwoju w Niemczech produkcji syntetycznego kwasu octowego, opracowania metody syntetycznej wytwarzania alkoholu metylowego i sposobu fermentacyjnego w zakresie acetonu. W Polsce dołączyły się nadto specjalne trudności, będące w związku z ogólną sytuacją finansową, przemysłową i gospodarczą.

Mimo to jednak — przemysł suchej destylacji drzewa liściastego dzięki pewnym posunięciom sanacyjnym, pozostającym w związku z koncentracją przemysłową — przetrzymał kryzys i zdawał się już przed niedawnym czasem wchodzić na tory normalnego rozwoju.

Jeżeli jednak sytuacja w zakresie dostawy surowca będzie się kształtowała w taki sam sposób, jak dzisiaj, to jest — zarząd lasów pragnąłby zepchnąć do przerobu chemicznego odpadki i mursze, nie nadające się do tego celu, zaś cena drzewa nie będzie oznaczona w sposób racjonalny, np. na drodze licytacji, lecz zostanie z góry wyznaczona: wówczas działalność przemysłu suchej destylacji bezsprzecznie ulegnie zawieszeniu.

Sprawa jest tak ważna i doniosła, że nie wahamy się poświęcić jej naczelne miejsce wśród najważniejszych zagadnień, interesujących dziś całokształt przemysłu chemicznego. Wszak przemysł suchej destylacji obejmuje 8 jednostek fabrykacyjnych, zatrudnia ok. 1,500 robotników i wytwarza tak ważne produkty, jak choćby tylko aceton i formalinę, o których doniosłości dla całości naszego życia gospodarczego wie doskonale każdy.

To też sądzić trzeba, że w zrozumieniu istoty zagadnienia — postulaty przemysłu suchej destylacji znajdą należyte rozwiązanie.

PROJEKTY NOMENKLATURY CELNEJ *)

Paliwa, ropa naftowa, smoły i produkty ich przerobu.

(Ciąg dalszy projektu, ogłoszonego w Nr. 8).

Poz. 222. Oleje z węgla kamiennego, lekkie i produkty z nich, jak to: benzol, toluol, ksylol, kumol, solvent-nafta, wszystko surowe o c. gat. do 0.96.

„ 223. Benzol, toluol, ksylol, kumol, solvent-nafta, wszystko oczyszczone oraz mieszaniny tychże — wszystko o c. gat. do 0.96.

„ 224. Mieszaniny produktów wymienionych w poz. 222 i 223 z benzyną, tetraliną i t. p.

UWAGA: Mieszanki produktów destylacji węgla lub nafty ze spirytusem znajdują się w nomenklaturze działu, obejmującego spirytus.

Poz. 225. Oleje ze smoły z węgla kamiennego wszelkie, oprócz lekkich, o c. gat. wyżej niż 0.96 oraz mieszaniny tych olejów między sobą z kwasami karbolowemi; karbolineum; inne produkty destylacji smoły węglowej: acenaften, fenantren, karbazol, chinolina, ksylenole i t. p.

„ 226. Naftalin:
a) surowy (również prasowany np. w kręgach),
b) czyszczony (destylowany lub sublimowany) biały; w kulkach, tabletkach, łuskach, proszku i t. p.

„ 227. Zasady pirydynowe i pirydyna:
a) zasady pirydynowe,
b) pirydyna czysta, wrząca pomiędzy 112 a 118° C.

„ 228. Kwasy karbolowe:
a) krezole i kwas karbolowy ciemny,
b) fenol (czysty kwas karbolowy).

„ 229. Antracen:
a) surowy,
b) oczyszczony (bezbarwny).

„ 230. Żywica kumarowana.

Produkty przejściowe i barwniki.

Poz. 3600. Chlorek metylowy, siarczan metylowy, kwas acetooctowy i jego estry, kwas monochlorooctowy bezwodnik kwasu octowego, kwas dwuoksywinowy i jego sole.

„ 3601. Chlorek etylowy, jodek metylowy i jodek etylowy

„ 3602. Chloropochodne węglowodorów aromatycznych:
a) chlorobenzol, dwuchlorobenzol, chlorek benzylu, chlorek benzalu, chlorek benzylidenu, chloronaftaliny,
b) inne osobno niewymienione.

„ 3603. Nitrozwiązki węglowodorów aromatycznych (oprócz materjałów wybuchowych) i ich chloro-pochodne:
a) nitrobenzol, nitrotoluol, nitroanizol, nitrochlorobenzol, nitrochlorotoluol, nitronaftalin,
b) dwunitrotoluol, dwunitrobenzol, dwunitrochlorobenzol, dwunitronaftalin,
c) inne osobno niewymienione.

„ 3604. Kwasy sulfonowe i karbonowe węglowodorów aromatycznych, ich chlorki i nitropochodne oraz ich sole:
a) chlorek kwasu benzolosulfonowego, chlorek kwasu paratoluolosulfonowego,
b) kwasy: paranitrotoluolosulfonowe, naftalinosulfonowe, naftalinodwusulfonowe oraz ich sole,
c) kwas ftalowy, jego bezwodnik i sole,
d) kwas benzoesowy i jego sole, chlorek benzoilu, nitrochlorek benzoilu,
e) inne osobno niewymienione.

„ 3605. Aldehydy i ketony szeregu aromatycznego, ich kwasy sulfonowe, chloro i nitro-pochodne oraz ich sole:
a) benzaldehyd, kwasy benzaldehydosulfonowe i ich sole, chlorobenzaldehydy i nitrobenzaldehydy oraz ich kwasy sulfonowe,
b) antrachinon, metyloantrachinon, kwasy antrachinonosulfonowe i ich sole,
c) inne osobno niewymienione.

„ 3606. Związki aminowe szeregu aromatycznego, ich pochodne i sole:
a) anilina i sole anilinowe, toluidyna, ksylidyna,
b) acetoanilina, anizydyna, krezydyna, dwumetyloanilina, dwuetyloanilina, etyloortotoluidyna, etylobenzyloanilina i jej sulfokwasy, dwufenyloamina, kwasy anilinosulfonowe (kwas metanilowy, kwas sulfanilowy), kwas antranilowy oraz ich sole,
c) tioanilina, nitroaniliny, kwasy nitroanilinosulfonowe, fenylenodwuamina, toluilenodwuamina, kwasy fenylenodwuaminosulfonowe, kwasy toluilenodwuaminosulfonowe, acetofenylenodwuamina (aminoacetoanilid), nitroacetofenylenodwuamina oraz ich sole,
d) benzydyna, dwuchlorobenzydyna, tolidyna, dwuchlorotolidyna, dwuanizydyna oraz ich sole,
e) naftyloaminy (alfa i beta), etylonaftyloaminy, fenylonaftyloaminy, tolilonaftyloaminy, kwasy naftyloaminosulfonowe i ich sole (kwas naftionowy i naftionat, kwas Cleve, kwas Brennera i t. p.) kwasy naftyloaminodwusulfonowe (kwas amino G, kwas amino R, kwas Freunda i t. p.), kwasy acetonaftylenodwuaminosulfonowe, kwas dwuaminostylbenodwusulfonowy oraz ich sole,
f) aminoantrachinon,
g) inne osobno niewymienione.

Poz. 3607. Oksyzwiązki szeregu aromatycznego, ich pochodne i sole
a) dwuoksybenzol (rezorcyna, hydrochinon),
b) mono i dwuitrofenole i ich sole, *)
c) kwasy: salicylowy, krezotynowy i ich sole,
d) oksybenzaldehyd,
e) naftole (alfa i beta), dwuoksynaftaliny i ich sole,
f) kwasy naftalomonosulfonowe i ich sole (sól Schäfera, Neville-Wintera i t. p.), kwasy naftolodwusulfonowe i ich sole (sól R, sól G, i t. p.), kwasy dwuoksynaftalinodwusulfonowe i ich sole (kwas chromotropowy i t. p.), kwasy dwuoksynaftalinomonosulfonowe i ich sole, kwasy oksynaftoesowe,
g) arylamidy (anilidy, naftalidy i t. p.) kwasu oksynaftoesowego oraz ich pochodne (naftole AS, AS-SW, AS-BS, AS-TR, AS-RL i t. p.), tolidydy kwasu dwuacetooctowego (naftol AS-G i t. p.), oraz ich sole,
h) inne osobno niewymienione.

„ 3608. Aminooksyzwiązki szeregu aromatycznego, ich pochodne i sole:
a) aminofenole, dwumetyloaminofenole, dwuetyloaminofenole, dwunitrooksydwufenyloaminy oraz ich sole,
b) kwasy: aminosalicylowy, pikraminowy (aminodwunitrofenol), nitroaminofenosulfonowe oraz ich sole,
c) kwasy aminonaftolomonosulfonowe (kwas Gamma, kwas J, kwas S i t. p.) kwasy aminonaftolodwusulfonowe (kwas H, kwas K, kwas SS, kwas B i t. p.), pochodna mocznikowa kwasu izogammasulfonowego oraz ich sole,
d) inne osobno niewymienione.

„ 3609. Pochodne pyrazolonu:
a) fenylometylopyrazolon, fenylosulfometylopyrazolony, kwasy fenylosulfopyrazolonokarbonowe oraz ich sole,
b) inne osobno niewymienione.

„ 3610. Czterometylodwuaminodwufenylometan, czteroetylodwuaminodwufenylometan, czteroetylodwuaminobenzhydrol, czterometylodwuaminobenzyhydrol, keton Michlera.

„ 3611. Fenylohydrazyny, kwas fenylohydrazynowy, kwas ortotolilohydrazynosulfonowy oraz ich sole.

„ 3612. Ortochlorek aniliny, czteronitrodwuaminoanizol, dwunitroczterochloroanilina, czterochlorodwuaminoanizol, pięcionitrodwuaminoanizol, sześciochlorodwutoluidyna, pięciochloroortotol uidyna.

„ 3613. Organiczne związki barwiące syntetyczne (barwniki) ich zasady i laki, oprócz osobno wymienionych; mieszaniny naftoli z nitrozaminami i nitrozonaftolami.

UWAGA: Laki pigmentowe do wyrobu farb artystycznych — za pozw. Min. Skarbu.

*) por. Nr. 7 „Wiad. Przem. Chem." z roku bieżącego.

*) Trójnitrofenol — patrz w materjałach wybuchowych.

Poz. 3614. Indygo syntetyczne i naturalne.

„ 3615. Barwniki kadziowe, oprócz osobno wymienionych, ich leukozwiązki i inne połączenia („indygosole" i t. p.).

UWAGA: Barwniki wymienione w poz. 3614 i 3615, jeżeli przychodzą w cieście, to opłacają cło w wysokości ...% stawki normalnej.

„ 3616. Barwniki wymienione w poz. 3613, 3614 i 3615, przychodzące w gotowych opakowaniach o wadze do 25 gr.

Hurtowe towary farmaceutyczne.

Poz. 3801. Antypiryna i jej pochodne:
a) antypiryna, piramidon (dwumetyloaminoantypiryna),
b) wszelkie inne połączenia i pochodne antypiryny (salipiryna, trygemina, migrenina i t. p.).

„ 3802. Kwas kakodylowy i jego sole.

„ 3803. Organiczne połączenia kwasu fosforowego i ich sole (kwas glicerynofosforowy, fityna, lecytyna i t. p.).

„ 3804. Pochodne kwasu salicylowego: aspiryna (kwas acetylosalicylowy) oraz estry kwasu salicylowego, jak: salicylan metylowy, etylowy, fenylowy (salol) i t. d.

„ 3805. Pochodne kwasu barbiturowego (malonylo-mocznika): weronal (kwas dwuetylobariturowy) i jego sole (jak medinal), luminal (kwas fenyloetylobarbiturowy) i jego sole, dial (kwas dwualilobarbiturowy).

„ 3806. Atofan (kwas fenylochinolinokarbonowy i jego pochodne), nowatofan (ester etylowy atofanu).

„ 3807. Pochodne dwuetylosulfonometanu, jak: sulfonal, trional.

„ 3808. Piperazyna (dwuetylenodwuamina) i jej pochodne.

„ 3809. Fenacetyna (paraatoksyacetanilid).

„ 3910. Pochodne oksychinoliny (chinozol i inne).

„ 3911. Estry kwasu walerjanowego (jak: validol i inne).

„ 3612. Fenoloftaleina.

„ 3613. Stowaina, alipina, nowokaina, eukaina.

„ 3614. Urotropina (sześciometylenoczteroamina) i jej pochodne.

„ 3615. Połączenia taniny, jak: tanalbina (białczan taniny) ichtalbina (ichtiolan taniny) i inne.

„ 3616. Kreozot, gwajakol i ich pochodne:
a) kreozot i gwajakol,
b) ich węglany (jak kreozotal, duotal), sulfokwasy oraz ich sole (jak: sulfogwajakolan potasowy, tiokol),

„ 3617. Kwas metyloarsinowy, fenyloarsinowy, arsanilowy i ich sole (atoksyl).

„ 3618. Preparaty arseno - benzolowe (jak: arsenobenzol, nowarsenbenzol, salwarsan, neosalwarsan i t. p.).

„ 3619. Organiczne związki bromu.

„ 3620. Organiczne związki jodu oprócz osobno wymienionych.

„ 3621. Sztuczne przetwory słodzące: sacharyna, dulcyna i ich pochodne; kwas ortoamidosulfobenzoesowy i t. p., służące do wyrobu sacharyny:
a) w kryształkach i proszku,
b) w tabletkach.

Barwniki i ekstrakty roślinne oraz garbniki.

Poz. 3701. Drzewa farbiarskie:
a) nierozdrobnione, w szczapach,
b) zmielone na proszek, tarte lub miażdżone — wszystko choćby przefermentowane.

„ 3702. Rośliny farbiarskie i części ich; owoce używane w farbiarstwie; wszystko również suszone, palone, solone, mielone lub inaczej rozdrobnione.

„ 3703. Wyciągi (ekstrakty) i przetwory farbiarskie: kampesz, hemateina, noir reduit, katechu (cachou), orselja, orlean, gumiguta, sepja farbiarska, karmin saflorowy, kartaminowy, orseljowy, indygowy i t. d.; ekstrakt aloesowy.

„ 3704. Barwniki zwierzęcego pochodzenia i preparaty z nich: koszenila i przetwory koszenilowe, kermes i t. d.

„ 3705. Garbarskie drewno; kora, owoce, liście, korzenie, oprócz osobno wymienionych, w kłodach, kawałkach, raszplowane, w proszku lub mielone.

Poz. 3706. Drzewo quebrachowe raszplowane na wiórki do przesypki i mielone.

„ 3707. Ekstrakt quebrachowy:
a) suchy niesulfitowany (nierozpuszczający się w zimnej wodzie),
b) suchy sulfitowany (rozpuszczający się w zimnej wodzie),
c) ciastowaty,
d) płynny.

„ 3708. Ekstrakty garbnikowe osobno niewymienione:
a) suche,
b) ciastowate,
c) płynne.

„ 3709. Garbniki syntetyczne (ordoval, neradol i t. p.).

„ 3710. Ług sulfitowy.

KRONIKA

Dn. 13 maja r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którem, między innemi sprawami, wysłuchano sprawozdania Dyrekcji Związku w zakresie pertraktacyj, przeprowadzonych z Kierownictwem Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu w r. 1929. Ustalono więc, że przemysł chemiczny będzie wystawiał w specjalnym pawilonie, znajdującym się w pobliżu pawilonu włókienniczego. Ewentualne pawilony, wzniesione przez poszczególne przedsiębiorstwa chemiczne, będą leżały na terenie bezpośrednio przylegającym do gmachu przemysłu chemicznego.

Dn. 13 maja r. b. odbyło się w Departamencie Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych posiedzenie w sprawie rozporządzenia o użyciu barwników do barwienia artykułów żywności i przedmiotów użytku. Na wniosek przedstawicieli naszego Związku, postanowiono zezwolić w rozporządzeniu na używanie błękitu metylenowego do wyrobu kosmetyków oraz tlenku i chromianu cynku do wyrobu farb dla dzieci.

Dn. 10, 11 i 12 maja miał miejsce w Toruniu IX Zjazd Gazowników i Wodociągowców Polskich. Zjazd odbył się pod przewodnictwem Prezesa Zrzeszenia Gazowników i Wodociągów Polskich, p. inż. Czesława Świerczewskiego i obejmował szereg referatów oraz wycieczki do fabryk, położonych w sąsiedztwie Torunia. Związek Przemysłu Chemicznego reprezentowany był przez p. inż. Tadeusza Zamoyskiego, który wygłosił na plenum referat p. t. „Kierunki rozwojowe polskiej polityki celnej".

Sekcja Farmaceutyczna Związku Przemysłu Chemicznego podaje do wiadomości wszystkich zainteresowanych członków Związku, że posiedzenia Sekcji będą się odbywały regularnie raz na tydzień — we wtorki — o godz. 2½ popoł. w lokalu Związku przy ul. Czackiego 14, w Warszawie.

W biurze Związku jest do przejrzenia oferta na nabycie objektu fabrycznego, położonego w centrum Sosnowca.

W biurze Związku jest do przejrzenia odpis okólnika Min. Skarbu z dn. 29 marca r. b., zawierającego interpretację niektórych postanowień o państwowym podatku przemysłowym.

ECHA

* Prezes Związku Przemysłu Chemicznego, p. Dr. Józef Landau, zarządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 30 kwietnia r. b. otrzymał Krzyż Oficerski orderu „Odrodzenia Polski"— za wybitne zasługi około rozwoju przemysłu i przyciągnięcie do kraju kapitałów zagranicznych.

* Członek Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, p. Inż. Czesław Świerczewski, Dyrektor Gazowni Warszawskiej, zarządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 30 kwietnia r. b. otrzymał Krzyż Komandorski orderu „Odrodzenia Polski" — za wybitne zasługi około rozwoju przemysłu chemicznego, a w szczególności gazownictwa.

* Postanowieniem Pana Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 4 maja p. inż. Tadeusz Zamoyski został mianowany członkiem Państwowej Rady Spirytusowej.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	440—500 zł.
Alkohol metylowy techniczny	170 „
„ „ czysty 99%	250 „
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
Azotniak mielony za 1 kg % N_2 *	1,75 „
„ granulowany za 1 kg % N_2*	1,95 „
Azotan amonowy *	113 „
Benzol handlowy 90%	105 „
„ czysty	120 „
Chlorek cynku (ług 50%)	50 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	700 „
„ „pro narcosi"	1.700 „
Fenol czysty	300 „
Formalina 30%	210 „
Gliceryna farmaceutyczna	495 „
„ techniczna	414 „
Karbid	58—62 „
Karbolineum	42.50 „
Klej kostny	240 „
Klej skórny	300 zł.
Krezole	97,50 „
Kwas azotowy 30° Bé, w przel. na 100% HNO_3	112 „
„ mrówkowy 85%	w złocie 150 „
„ siarkowy 66° Bé	w złocie 6,98 „
„ solny bez arsenu	13 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Mączka kostna odklejona	w złocie 11,50 „
Naftalin surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	65 „
Oleina zwierzęca	297 „
Oleum 20%	w złocie 10,55 „
Pirydyna czysta za 1 kg	16 „
Smoła preparowana	30,50 „
Siarczan amonu	43 „
Siarczek sodu 60/62 %*	w złocie 55 „
Soda amonjakalna	28 „
„ kaustyczna	66 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 „
Stearyna	261 „
Superfosfat 16%	12,96—13,60 „
Toluol czysty	120 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg. loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Prenumerata kwartalna w kraju **zł. 3.50**, zagranicą **zł. 5.00**. Cena zeszytu pojedynczego **zł. 0.60**.
Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Ceny ogłoszeń: Cała strona zł. 150. Pół strony zł. 80. Ćwierć strony zł. 45. Jedna ósma strony zł. 30. Wiersz jednoszpaltowy zł. 5 Ogłoszenia drobne „Produkty wytwórczości krajowej", tekst trzywierszowy kwartalnie zł. 30; wiersz dodatkowy zł. 5. Członkowie Związku otrzymują od cen powyższych rabat.

Wydawca: w imieniu Związku Zawodowego Wielkiego Przemysłu Chemicznego — Dyrektor Związku, inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11